

April
Maj

SOLSTRÅLEN

Pris
5 öre

SAGOSTUNDSBARNENS TIDNING

Vårens prinsessa.

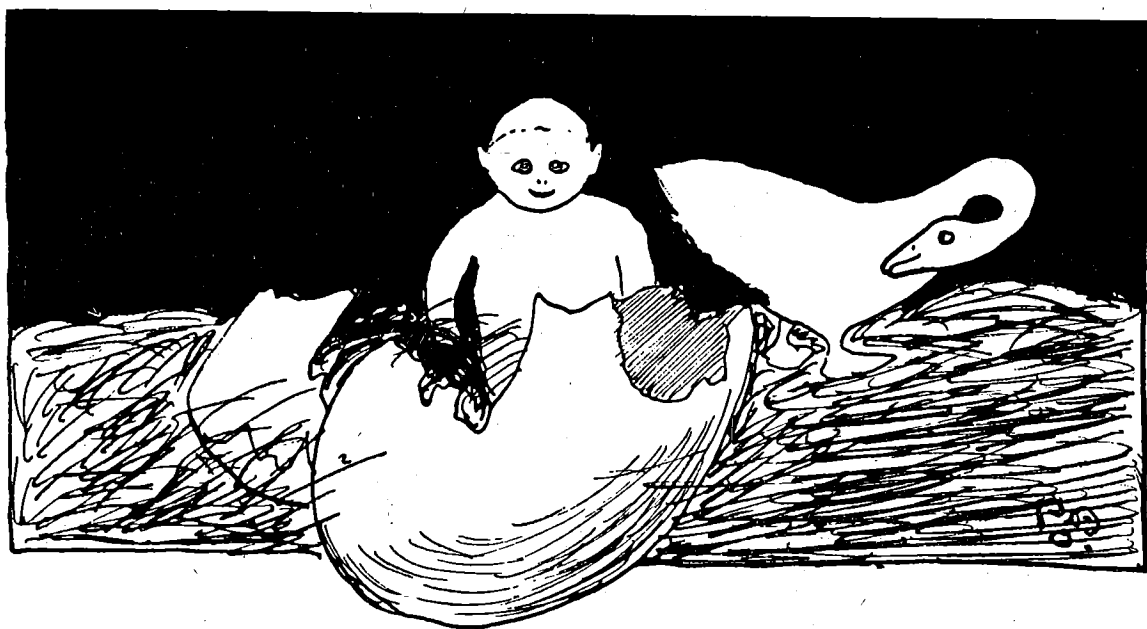
Krona utav solskens-
gull
glimmande på hjässan,
handen av små blom-
mor full,
kommer vårprinses-
san.

Solglans över burrigt
hår,
röda läppar mysa.
Överallt i hennes spår
vita sippor lysa.

Ute på varenda mad
skriar nu en vipa.
Alla blommors öppna
blad
efter solen gripa.
Doft och dagg och
sus och sång,
allt vad du kan önska,
följer vårprinsessans
gång
genom sol och grön-
ska.

H. E.

VÅRENS PRINCESSA.

Knös.

En folksaga berättad för Solstrålen av T—n.

Med teckningar av Pär Axel Olsson.

En torpare var en gång ute i skogen och gick. Där fann han under en gran ett förskräckligt stort ägg, som han tog med sig hem och lade under en av sina gäss för att ruvas. I flere veckor låg gäsen och ruvade det stora ägget, och hvarje dag gick torparen ut för att se, vad för en underlig fågel som till sist skulle kläckas ut ur det. Och en vacker dag fick han veta det. Då han kom ner i fähuset fick han se en liten pojke krypa upp ur det besynnerliga ägget. Och bredvid satt gäsmamma med stora ögon och tittade på sitt ovanliga fosterbarn.

Torparen var inte mindre förvånad, men på samma gång blev han glad över att ha fått en liten gosse att pyssla om med i sin ensamhet. Han upptog honom som sitt eget barn och kallade honom Knös. Pojken växte upp — och som han hade en rent obegriplig matlust växte han förfärligt. Så han om några år var större än en vanlig karl. Då kunde inte torparen ha honom hemma längre utan sände honom i tjänst hos en smed. Pojken fick själv bestämma sin lön där, och han begärde av smeden för det första årets arbete en värja, som vägde fem pund, för det andra året en som vägde tio pund och för det tredje en som vägde femton. Det fick han också — men med vart år växte hans styrka, och till sist blev han så stark, att han slog sönder

smedens städ, när han hamrade på det. Då kunde smeden inte längre behålla honom hos sig, utan sade upp honom. Knös måtte då söka tjänst på annat håll och hamnade då omsider som betjänt hos självaste kungen. Men inte heller här kunde han stanna länge. Ty när han skulle diska silvertallrikarna och guldbägarna bröt han dem sönder med sina starka fingrar det minsta han kom att ta något hårt i dem. Och det kunde ju inte kungen tycka så värst om. Och så blev han uppsagd, och begav sig ut för att söka sig en ny plats igen.

Men just i de dagarna hade kungen varit ute på en sjöresa och råkat ut för en gruvlig storm, som tre onda sjötroll ställt till. Och för att rädda sig ur den hade han måst lova trollen var sin av hans små prinsessor. Och på en bestämd dag skulle trollen komma och hämta dem.

Kungen var naturligtvis djupt sorgsen över att behöva skänka sina små prinsessor åt stygga sjötroll och hade låtit kungöra över allt landet, att den, som kunde slå ihjäl trollen och rädda prinsessorna skulle få vilken av dem han ville och därtill halva riket. Där nu Knös gick utan tjänst fick han höra talas om detta. »Haha», tänkte han, »det är minsann något för mig.» Och på den utsatta dagen då trollen skulle kom-

ma, vandrade han med de tre svärd han fått hos smeden ner till havsstranden för att utföra sitt beslut. Där satt den ena prinsessan hopkrupen och rädd och väntade på trollet. Men där satt en till därnere. Det var en skräddare, som också tänkt döda trollen och gått dit ned beväpnad med ett rostigt gammalt svärd. Men skräddaren var i grund och botten inte så modig och när han hörde, att trollen kommo på avstånd, kröp han upp i ett träd och satt där nästan ännu räddare än den stackars lilla prinsessan. Men Knös ställde sig lugnt och inväntade trollen. De kommo allt närmare. Himlen blev svart och vågorna gingo skyhögt och havet fylldes med ett grymt dån. Slutligen voro de framme och det första trollet rullade sig upp på land för att gripa prinsessan. Det hade fem huvuden. När skräddaren såg det kröp han ihop i trädet och prinsessan blev vit av rädsla. Men Knös tog svärdet, som vägde fem pund, och avhög med det trollets fem huvuden. Så att trollet ramlade dött tillbaka i havet.

Nu var den ena prinsessan räddad. Men därefter störtade det andra trollet upp för att gripa den andra prinsessan, som med sin syster under tiden kommit dit ned. Det trollet var ännu förskräckligare att se, — det hade tio huvuden. När skräddaren fick se det, blev han så rädd, att han nästan krympte hop och tappade sitt rostiga svärd till på köpet. Men Knös tog

det svärdet, som vägde tio pund och avhög med det trollets tio huvuden, så att trollet ramlade dött tillbaka i havet. Och den andra prinsessan var räddad.

Nu kom emellertid det tredje trollet uppdykande ur vågorna och det hade femton huvuden och vart huvud gnistrade och sprutade eldslågor. När skräddaren såg *detta* odjur blev han så rädd att han krympte ihop till en liten boll och ramlade död ned från trädet. Men Knös tog svärdet, som vägde femton pund och slog till trollet och avhög alla de femton huvudena, så det föll dött tillbaka i havet. I samma ögonblick ljusnade himlen och solen lyste fram stor och strålande på havet och på de tre små prinsessorerna, som nu voro räddade och på Knös, som stod där med sina tre blodiga svärd mitt bland de trettio avhuggna trollhuvudena. Till och med på den ömklige skräddaren, som skrämelsen gjort till en liten boll, lyste den goda solen.

* * *

Knös vandrade därefter med de tre prinsessorerna hem till kungsgården, där det blev stor glädje över att prinsessorerna blivit frälsta från trollen. Och den förtjuste kungen gav den ena av sina döttrar åt Knös och därtill halva riket.

Så gick det till sist med pojken, som torparens gås kläckt fram ur det stora ägget.

Tablå ur Malmö Sagostunds barns Påskfest.

Sagostunds fester

höllos långfredagen för Malmö sagostunds barn. Först underhölls småttingarna, enligt ett program, lämpat någorlunda efter deras utvecklingsgrad. Sedan, på kvällen, blev det de mera försigkomnas tur. Programmet omfattade för båda åldrarna tre vackra tablåer, naturligtvis med påskmotiv, varav den ena hette »Det underbara påskägget». Underbart var också detta påskägg, inte endast till sina jättedimensioner, utan också till sitt innehåll. Det bestod inte som vanliga ägg av gula och vita utan av ett oändligt antal små sockerägg, som utdelades av 4 kostymerade små flickor, som åkte omkring med det stora ägget, vilket gick på hjul kring salen. Detta nummer var nog det allra roligaste i hela festen.

Många föräldrar deltog som åskådare i dessa sagostunds fester, som helt visst kunde anses riktigt vällyckade.

Om förändringarna på jordytan och annat som därmed sammanhänger.

Att jorden är gammal — så gammal att man inte riktigt har reda på dess ålder — det är något som ni säkert vet förut. Det har hänt underliga ting där under den tid mänskan har bott där, och likväl är den tiden bara mycket kort i jämförelse med de oerhört många år som jorden har levat, d. v. s. varit en himlakropp för sig ute i rymden.

Vi få nu se till vad för underligt som kan ha hänt där.

Först få vi reda på hur jorden såg ut, när den så där nyss hade blivit färdig. Den var till att börja med ett klot av brännheta dimmor, sedan hade den svalnat under sin färd genom den kalla rymden och innerst i dimklotet bildades det en flytande kärna. Denna kärna hade vuxit, när allt fler utav ämnena inte längre kunde vara i gasformigt tillstånd, utan hade flutit ut. Så fortsatte jorden att kylas av, och

så kunde denna flytande kärna inte hålla sig kvar i samma tillstånd vidare, utan så stelnade den på ytan. Jorden bestod då av ytterst ett stort dimhölje, detsamma som vi nu kalla för atmosfären eller luftkretsen, och så därinnanför ett skal av fasta beståndsdelar, vilka så i sin tur allra innerst gömde den glödande, flytande massan.

Den atmosfär, som då omgav jorden, var sammansatt av många fler ämnen än den är nu. Detta berodde på att det var så varmt att många ämnen inte kunde vara annat än i gasformigt tillstånd, som dimmor alltså. Framför allt fanns där i atmosfären allt det vattnet, som nu finns som hav och floder och källor på jorden. Men när jorden nu blev allt svalare och svalare, så kunde dessa ofantliga mängder av vattenånga inte längre bli kvar uppe i luften, utan så började det regna. Och det rägnade länge och länge år ut och år in — och det är ju klart att jorden utav allt detta regnet skulle bli mycket svalare. Den fasta skorpan växte också och blev allt tjockare.

Men nu så kommer vi till en annan omständighet. När man värmer upp en metallkula, så vidgar den ut sig en smula, får den sedan kallna så krymper den hop igen. Alltså, uppvärmning gör kroppen större, avkylning gör den mindre. Så var det också med jorden. Man kan betrakta jorden som en sådan metallkula, som håller på att svalna av. Följaktligen har jorden krympt ihop och gör det fortfarande.

Vad blir då manne följden av att jorden så här krymper ihop? Jo, det är bildandet av höjder och dalar på jorden. Ni får strax höra på vad sätt.

Då den stelnade jordskorpan blivit kall — så var den kall och så drog den sig inte samman mer. Men innanför var den varma flytande massan, och den drog sig samman fortfarande. Det blir då till sist ett mellanrum mellan dessa båda delarna av jorden. Men så kunde det inte vara i längden. De tunga fasta massorna pressade på tomrummen därunder, och till sist störtade de in. Men i och med att detta skedde, så veckade jordskorpan sig, på många ställen brast den riktigt och sönderslets, och de olika delarna pressades mot varandra, så att det blev stora oreda och villervalla. Somliga ställen hade genom hopprensning blivit höga, andra hade sjunkit och bildat stora fördjupningar. De höga ställena blevo det man nu kallar berg, bergskedjor, högslätter, men fördjupningarna blevo till slätter och dalar. Så gick det till.

Jag berättade nyss, att det kom en tid i jordens utveckling, då vattenångorna i atmosfären inte höllo sig längre kvar där uppe, utan föllo ner på jorden som regn. Det regnet varade långa

perioder, och det är ju naturligt att det skulle samla sig mycket vatten på jorden under den tiden. Dessa vattenmassor flöto tillhopa i de allra djupaste fördjupningarna och så uppstodo de stora världshaven.

Nu såg ju jordytan rätt skaplig ut: den hade både berg och dal och hav. Men ni får ändå inte tro, att den såg likadan ut som den gör nu. Allting förändras på jordytan, hur långsamt det än går. Vad som förut har varit hav, det är nu land, och ofta har havet flera gånger betäckt ett och samma område, så att det över svämmat ett land, som det senare åter lämnat, för att så efter många, många års förlopp svämma över det igen o. s. v.

Ni undrar kanske hur man kan veta allt detta? Jo, det vet man av många grunder. Till exempel av denna. Om man inne på landbacken påträffar hela, fast i marken stående klyftor av sandsten (en sten, som bildats av sandmassorna på havsbotten), så vet man, att här varit hav förr i tiden. Och så finns det också stenar som innehålla räster av djur eller växter, s. k. *försteningar*. Om dessa försteningar äro av djur som leva t. ex. på djupt hav, så kan man därav draga den slutsatsen, att på det stället, där dessa försteningar påträffats, en gång också har varit ett *djupt hav*.

Liksom nu själva jordytan småningom förändrats under tidernas lopp, så har också de växter och djur, som levat där, varit av mycket skiftande natur och utseende.

Allt liv på jorden är underkastat *utvecklingens* lag. Det är inte bara den enskilde som växer, utan hela släktet växer, förvärvar sig nya egenskaper, och förändrar utseende och levnadsvillkor allt efter behov. De första djuren voro obetydliga små försvarslösa kryp, som levde på botten av de äldsta tidernas ljumma hav. Men de växte till. Tiderna gingo. Många berg hade veckat sig, pressats opp, många dalar och slätter hade bildats, solen hade lyst i många, många tusen år, och så utvecklade livet sig.

Det kom en tid då nästan allt land på jorden var betäckt av en enda stor urskog. Det var träd som liknade våra ormbunkar men de voro stora som palmer. Den tiden kallas för stenkoltiden, därför att största delen av all den stenkol, vi använda, kommer från de lager, som bildades då dessa urtidens skogar multnade ned och förvandlades till kol.

Under tiden strax efter stenkolsperioden var det som de första ödlorna kommo till jorden. Och långa, långa tider igenom voro de de förnämsta djuren både vad storlek och styrka beträffar. Jag önskade att jag hade kunnat visa er några bilder av de vidundren som då levde här. Men ha ni någon gång riktigt föreställt er en

drake, sådan som han beskrives i sagorna, så var han säkerligen inte mycket olik dessa nu utdöda jättedjur. Det fanns ödlor med långa svanhalsar och bastanta labbar, som de använde, när de simmade, och det fanns andra med stora taggar på ryggen och stjärt lika lång som själva kroppen. Inget nu levande djur kan jämföras med dessa i storlek. En sådan ödla hade gott och väl kunnat stå med bakbenen på gatan och äta från taket av ett femvåningshus — men lyckligtvis finns det inga sådana odjur nu för tiden.

Rätt snart kom det också fåglar. Den äldsta fågeln man känner till hade vingar som liknade flädermusvingar och riktiga tänder i näbbet. Underligt hade det varit att få se en så stor flädermus fladdra mellan träden! Så stor som de andra jättedjuren var han förstas inte, ungefär väl som en lök eller en örn.

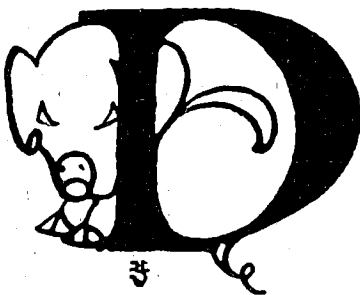
Så har livet så småningom utvecklats sig på jorden. Många djursläkten ha utdött, andra ha kommit i stället. Och på samma sätt är det med växterna. Allt mindre otypliga varelser ha kommit, de bästa, finaste egenskaperna ha trätt fram och blivit de förhärskande. Mänskan är den finast utvecklade av de varelser som levat på denna vår vackra jord.

A. N.

Historien om grisen och kråkorna.

Av Gustav av Geijerstam.

den för, att få arbete, så att de kunde skaffa sig kläder och mat. Och bara om söndagarna fingo de vara hemma.

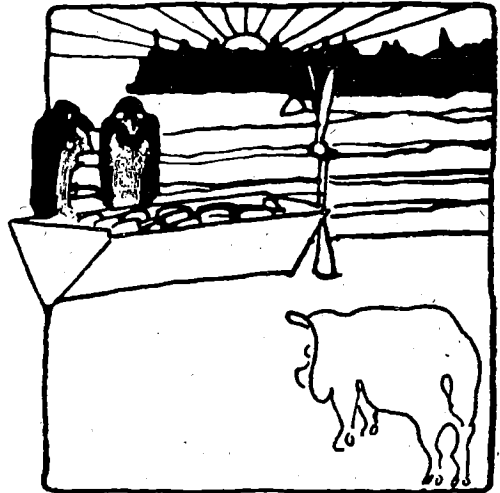
Det enda, de hade var en gris, som var så liten, att han nyss slutat få mat af sin mamma. Och den grisen bar gubben hem en lördagskväll i en säck och släppte honom i grishuset.

Aldrig hade den lilla grisen varit borta från sin mamma förr, och när nu gubben och gumman voro ute på arbete, då satt den lilla grisen

alldeles ensam och hörde den stora skogen susa omkring sig. Ett litet hus hade han att bo i, och utanför fanns en liten fyrkant med gärdsgård omkring. Där skulle han springa och leka, när det inte rägnade, och där hade han sin ho med allt möjligt rart och sin bytta med vatten.

Men när då den lilla grisen kände, att han var ensam, då blev han så rädd, så han visste sig ingen råd. »Nöff, nöff!» sa han för sig själv.

Och bara det knäppte i gärdsgården, blev han så förskräckt, att han genast måste springa in i det lilla grishuset och gömma sig.

3

En morgon, när den lilla grisen vaknade och skulle gå ut för att äta sin goda mat, som gumman hade satt fram åt honom, så fick han syn på något nytt, som han aldrig hade sett förr. Två stora, otäcka fåglar med långa vingar och svarta näbbar sutto mitt i den lilla grisens mat och gapade åt honom.

»Nöff, nöff», sade den lilla grisen. Ty han visste, att det var hans mat, som han hade rätt att äta ensam, och han tänkte, att han på så sätt skulle kunna skrämman bort de otäcka fåglarna.

Men de otäcka fåglarna brydde sig inte ett tecken om den lilla grisen.

»Kr-a-k, kr-a-k», skreko de och flaxade med vingarna. »Vi äro kråkor och vi äro starkare än du. Vi vilja ha din mat.»

»Nöff, nöff», sade den lilla grisen igen.

Han ville beskedligt be dem gå sin väg. För han var så hungrig.

Men då flaxade de otäcka fåglarna med vingarna och spetade upp näbbarna.

»Krak, krak», skreko de. »Tittar du hit, så hacka vi ut ögonen på dig.»

Då blev den lilla grisen så rädd, så att han sprang in i sitt lilla grishus igen, och dit tordes

inte de otäcka kråkorna komma efter. Där satt han och såg på, hur kråkorna åto upp all hans goda mat, och han fick gå hungrig ända till kvällen.

När gumman då kom hem och fick se att all maten var slut, satte hon fram mer. Men så fort hon gått bort igen, voro kråkorna framme och ropade:

»Krak, krak. Tittar du hit, så riva vi ögonen ur dig.»

Den lilla grisen fick gå där och svälta. Så fort gumman kom med mat, så sade han:

»Nöff, nöff!»

För han ville skvallra på kråkorna. Men gumman förstod inte, vad den lilla grisen sa', och det var ett så stort elände alltihop. Den lilla grisen fick så mycket mat, så det kunde ha räckt för fyra, och alltid var hans ho tom. Men magrare och magrare blev han ändå, och varken gubben eller gumman visste sig någon råd med honom.

»Jag begriper inte det här», tyckte gumman. »Den lilla grisen äter som förr, men ändå är han lika mager. Det måste vara någon konstig sjuka han har.»

När så söndagen kom, så föresatte sig gumman riktigt, att hon skulle ta' reda på hur det var fatt. När hon då hade gett grisen hans mat, smög hon sig bakom knuten och satt där på lur.

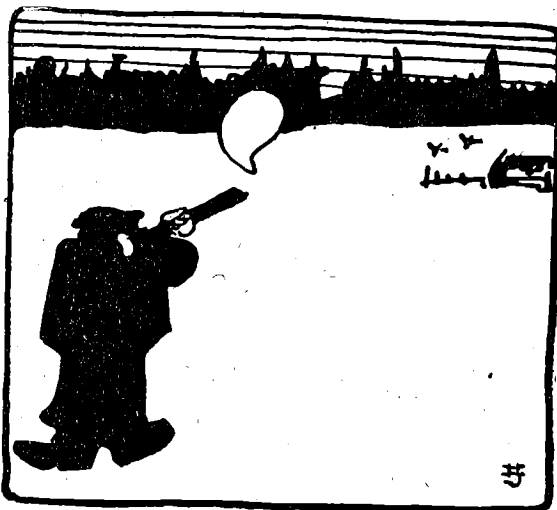
Då kommo kråkorna, som de brukade, flaxade med vingarna och skrämde den lilla grisen.

»Krak, krak», skreko de. »Vi vilja ha din mat. Titta inte hit, för då hacka vi ögonen ur dig.»

Och så skrämde de in den lilla grisen igen och började plocka i sig hans goda mat, som de brukade.

Men då sprang gumman, så mycket hon orkade, in i stugan och ropade på gubben.

»Kom ut far!» ropade hon. »Kråkorna äta upp lilla Nasses mat.»

Gubben högg bössan från väggen och sprang ut, det fortaste han kunde. Och när han fick se kråkorna, lade han bössan till ögat och sköt. Paff! Paff! lät det. Och så lågo kråkorna där och voro döda.

Då tog gubben de båda döda kråkorna och hängde upp dem bägge två, en på hvar sida om grisgården, där hängde de och slängde. Och sedan vågade sig aldrig mer någon kråka fram. För då visste de, hur det gick för den, som åt upp maten för grisen.

Nu var det den lilla grisen, som var glad. Hela dagen sprang han omkring ute i solskenet, och han åt och blev mätt och fet, så att det sken om honom. Om det nu kom en kråka flygande, då sade den lilla grisen bara:

»Nöff, nöff!»

Och den gången var det kråkan, som blev rädd, för när hon såg de andra döda kråkorna, som hängde där och slängde, så trodde hon, att grisen var farlig, och att det var han, som hade gjort så, att de andra kråkorna dogo.

Och sedan den tiden var grisen aldrig rädd eller ledsen. Den var så glad och så morsk, så han slog knorr på svansen.

(Med förf:s tillåtelse ur »Snöflingan» 1903.)

Vitsipporna.

Saga av *Carl Evald*.

»Tjyvitt! Tjyvitt!» skrek vipan, medan den flög bort över skogsmossen. »Nu kommer Jungfru Vår! Jag kan märka det i mina ben och i mina vingar!»

Då det nya gräset, som ännu låg nere i jorden, hörde det, så gav det sig genast i väg uppåt och tittade muntert fram mellan de gamla, gula stråna. För se, gräset är där nu alltid en faslig fart i.

Vitsipporna där inne mellan träden hörde nog också vad vipan skrek, men de ville inte på några villkor komma upp.

»Ni ska' inte tro på vipan?» viskade de till varandra. »Den är en lättsinnig kavaljer, som man inte kan lita på. Den kommer alltid för tidigt och skriker strax, att vi ska' upp. Nej, vi hålla oss lugna och väntar, tills staren och svalan

kommer. Det är förnuftigt folk, som inte pratar i vädret och som förstår sig på saker och ting.»

Och stararna kommo.

De satte sig på pinnen utanför sin sommarvillan och såg sig om.

»Som vanligt för tidigt», sade starfar. »Inte ett grönt blad och inte en fluga utom en gammal seg en från i fjor, som det inte är värt mödan att öppna näbben för.»

Starmor sade ingenting, men hon såg inte heller vidare hänryckt ut.

»Bara vi hade stannat i vårt varma vinterbo där nere bakom bergen», sade starfar. Han var förargad över att hans fru inte svarade, ty han frös så, att han tyckte det skulle göra gott att få sig ett litet gräl. — »Men det är då *din* skull, liksom i fjor. Du har alltid så rysligt brått om att få komma ut på landet.»

»Har jag brått om, så vet jag väl, varför jag har det», sade starmor. »Och du borde skämmas, om du inte också visste det, så sant som det är dina ägg lika väl som mina.»

Tablå ur Malmö Sagostunds barns Påskfest.

»Bevars», svarade starfar förnärnad, »när har jag väl förnekat min familj? Du begär kanske till på köpet, att jag ska' sjunga för dig i den här kolden?»

»Ja — *det* gör jag», sade starmor i en sådan ton, att han visste, att det inte dög att envisas.

Han gav sig strax till att kvittra det vackraste han kunde. Men då starmor hade hört de första tonerna, slog hon med vingarna och hackade efter honom med näbbet.

»Vill du tiga och det med sammal!» skrek hon förbittrad. »Det låter ju så sorgligt, att man blir sjuk i hjärtat av det. Laga hellre, att vitsipporna spricka ut. Jag tycker, det kunde vara på tiden. Och för rätten känns det alltid varmare, när det också är andra som fryser.»

Men knappt hade vitsipporna hört starens första kvitter, förrän de försiktigt stucko upp huvudena ur jorden. Men de voro så inpackade i små gröna schaletter, att man alls inte kunde se dem. Det enda man såg, var små gröna hjärtblad, som det kunde bli vad som helst av.

»Det är för tidigt», viskade de. »Det är skamligt av staren att locka oss upp. Man kan då inte lita på någon mer i hela världen.»

Så kom svalan.

»Tsi! Tsi!» pep den och skar genom luften på sina långa, spetsiga vingar. »Ut med er nu, ni små dumma blommor! Kan ni inte märka, att Jungfru Vår är kommen?»

Men sipporna hade blivit försiktiga. De drogo bara de gröna schaletterna en liten smula åt sidan och kikade ut.

»En svala gör ingen sommar», sade de. »Var har du din fru? Du har nog bara kommit hit upp för att se, hur här är, så att man kan vara här, och nu vill du narra oss. Men så dumma äro vi inte. Vi veta nog, att få vi en ordentlig förkylning, så är det slut med oss för denna gången.»

»Ni är ena rädda stackare», sade svalan, och borta var den.

Men sipporna stodo där och väntade och fröso. Ett par av dem, som inte kunde styra sin otålighet, kastade av sig schaletterna i solskenet. Om natten bet frosten ihjäl dem, och berättelsen om deras ömkeliga död gick från blomma till blomma och väckte stor förfäran.

Så kom Jungfru Vår — en ljuvligt ljum och stilla natt.

Det är ingen som vet, hur hon ser ut, ty det finns ingen, som någonsin har sett henne.

Men alla längta efter henne och tacka henne och välsigna henne. Hon går genom skogen och rör vid blommorna och träden, och strax spricka de ut. Hon går genom stall och ladugård och löser djuren och släpper ut dem i markerna. Hon går rakt in i människornas hjärtan och gör dem glada. Hon gör det svårt för den flitigaste gosse att sitta stilla på sin skolbänk, och hon kommer honom att göra en ryslig massa bockar i stilböckerna.

Men hon gör det inte alltsammans på en gång. Först kommer hon till dem, som längta mäst.

Så kom det sig nu, att samma natt, hon kom, gick hon rakt bort till sipporna, som stodo i sina gröna schaletter och inte kunde stå ut längre.

Och ett två tre! så stodo de där i nystrukna, vita kjolar och voro så friska och vackra, att stararna sjöngo sina vackraste visor i förtjusningen över dem.

»Nej, vad här är skönt», sade sipporna. »Vad solen är varm, och vad fåglarna sjunga sen! Det är tusen gånger härligare än i fjor!»

Men det sade de nu vartenda år, så det kan man inte räkna.

Nu var där många andra, som blevo alldeles yra i huvudet, när de sågo, att sipporna hade slagit ut. Det var en pojke i skolan, som redan ville ha sommarferier, och så var det *boken*, det stora vackra boketrädet, som var alldeles rysligt förnärmat.

»Kommer du inte snart till mig, Jungfru Vår?» sade *boken*. »Jag är väl ändå en mycket mera betydande person, än de usla små sipporna, och jag kan verkligen inte längre hålla igen mina knoppar.»

»Jag kommer, jag kommer», svarade Jungfru Vår. »Men du måste ge mig litet tid ännu.»

Hon gick vidare genom skogen. Och för varje steg var där massor av sippor, som slog ut. De stodo i täta flockar kring bokens rot och böjde blygt sina runda huvuden mot jorden.

»Se ni bara frimodigt upp!» sade Jungfru Vår, »och gläd er åt den klara solen. Ert liv är så kort, — ni måste njuta det, medan ni ha det.»

Sipporna gjorde som hon sade. De sträckte på sig, allt vad de orkade, och bredde ut sina vita blad åt alla sidor för att dricka så mycket solsken som möjligt. De stödde sina huvuden mot varandra och snodde sina stjälkar tillsammans och skrattade och hade hjärtans roligt.

»Nu kan jag inte längre», sade *boken*, och så slog den ut.

Blad efter blad kröp fram ur sitt gröna hölje och bredde ut sig och viftade i vinden. Hela den stora gröna kronan välvde sig som ett mäktigt tak över jorden.

»Nej men är det redan afton?» frågade sipporna, som tyckte, att det blev alldeles mörkt.

»Nej — det är *döden*», sade Jungfru Vår.

»Nu är det slut med er. Det går med er som det går med allt det bästa här i världen. Allt sammans måste spira och blomstra och dö.»

»Dö?» ropade några små sippor, »ska' vi redan dö?»

Och några av de stora blevo alldeles röda i huvudet av vrede och trots.

»Vi vet nog, hur det är», sade de. »Det är *boken*, som slår i hjäl oss. Den stjal solskenet till sina egna blad och unnar oss inte en enda stråle. Den är så stygg och så elak.»

Där stodo de och bannade och grät några dagar. Så kom Jungfru Vår för sista gången genom skogen. Hon hade ännu ekarna och några andra vresiga trädgamlingar att hälsa på.

»Lägg er nu snällt ner till att sova i jorden», sade hon till sipporna. »Det hjälper inte att spjärna emot. Nästa år kommer jag igen och väcker er till liv på nytt.»

Och några av sipporna gjorde, som hon sade. Men andra höllo i med att sträcka huvudet i vädret, och de växte och växte och blevo så fula och långstjälkade och rysliga att se på.

»Fy, skäm ut er», ropade de till boklöven. »Det är ni, som slå ihjäl oss.»

Men *boken* riste på sina långa grenar och skrattade.

»Vänta till hösten, ni små dumsnutar», sade den, »så ska' ni bara få se.»

Sipporna kunde inte begripa, vad den menade. Men då de hade sträckt på sig så mycket de nånsin kunde, så knäcktes de och vissnade.

* * *

Sommaren var förbi, och bonden hade kört in all sin gröda.

Skogen var grön ännu, men mörkare, och på många ställen lyste där gula och röda blad bland de gröna. Solen var trött av sitt varma arbete hela sommaren igenom och gick tidigt till sängs.

Om natten smög Vintern omkring ibland träden för att se, om inte hans tid snart skulle vara inne. När han fann en blomma, kysste han den helt galant och sade:

»Nej se, är du kvar ännu! Det gläder mig att träffa dig. Jag är en beskedlig gammal man, som inte gör en katt för när.»

Men blomman ryste under hans kyss, och den klara dagdroppen, som hängde under hennes blad, frös till is med detsamma.

Allt oftare kom Vintern ilande genom skogen. Han andades på bladen, så att de blevo gula, och på jorden, så att den blev hård.

Till och med sipporna, som lågo nere i jorden och väntade på att Jungfru Vår skulle komma igen, som hon hade lovat, kunde märka hans andedräkt och ryste ända ned i rötterna.

»O, så kallt det är!» sade de till varandra? Hur ska' vi kunna härda ut hela vintern. Vi dö bestämt, innan den är slut.»

»Nu har *min* tid kommit», sade Vintern. »Nu behöver jag inte längre smyga omkring som en tjuv om natten. Från och med i morgon skall jag se alla människor rakt in i ansiktet och bita dem i näsan, så att de få tårar i ögonen.»

Om natten släppte han Stormen lös.

»Låt mig se, att du gör rent hus», sade han.

Och Stormen lydde order. Tjutande for den genom skogen och ruskade i grenarna, så att de knakade och brakade. Den, som det var något murket i, han föll ner, och de, som höllo sig kvar, måste vrida sig och böja sig åt alla sidor.

»Bort med grannlåten!» tjöt Stormen och rev av bladen. »Nu är det inte tid att pynta sig. Snart kommer där snö på grenarna, — det blir en annan historia.»

Alla bladen föllo förskräckta ner på marken, men Stormen lät dem inte vara i fred. Han tog dem om livet och valsade med dem ut över marken, högt upp i luften och in i skogen igen, sopade ihop dem i stora högar och strödde dem åter ut åt alla sidor — aldeles som det föll honom in.

Först fram på morgonkvisten blev Stormen trött, och så lade han sig.

»Nu få ni vara i fred för denna gången», sade han. »Nu lägger jag mig, tills vi ska' hålla den stora vårstädningen. Då kan vi ta' oss en svängom igen, om det blir något kvar av er till dess.»

Och så gingo bladen till vila och lade sig som ett tjockt täcke över hela jorden.

De små vitsipporna där nere tyckte, att det blev så skönt och lugnt.

»Männe Jungfru Vår redan kan vara här?» frågade de hvarandra.

»Jag har inte mina knoppar färdiga!» ropade en av dom.

»Inte jag heller! Inte jag heller!» skreko alla de andra i munnen på varandra.

Men en av dem tog mod till sig och kikade upp över jordytan.

»God morgon!» ropade de vissna boklöven. »Det är litet för tidigt, fröken lilla — bara ni inte förkyler er.»

»Är det inte Jungfru Vår?» frågade sippan.

»Inte precis?» svarade boklöven. »Det är de gröna boklöven, som ni voro så onda på i somras. Nu har det gröna gått ur oss, så nu se vi inte mycket ut för världen. Vi har njutit vår ungdom och dansat ut, ska' jag säga er. Och

nu ligga vi här och skydda alla små blommor där nere i jorden mot den kalla vintern.»

»Och under tiden står jag och fryser om mina bara grenar», sade boken buttert.

Nere i jorden talade sipporna med varandra om detta och tyckte, att det var riktigt rart och praktigt.

»De snälla bokelöven!» sade de.

»Se nu till, att ni kommer ihåg det nästa sommar, när jag slår ut», sade boken.

»Det ska vi! Det ska vi!» viskade sipporna. För se, sådant lovar man nog, men man håller det inte.

Olycksfågeln och lyckoprinsessan.

II.

Men »lyckoprinsessan» blev helt annorlunda till mods, sedan hon givit »olycksfågeln» den där kyssen. Då hennes lekkamrater funno henne, satt hon på en bänk och grät. De blevo helt förskräckta och då de inte kunde trösta henne, sprungo de till kungen och talade om hur sorgsen »lyckoprinsessan» var. När kungen hörde det, blev han aldeles blek och han sprang genast ned i trädgården, där han fick se prinsessan sitta och gråta. Förgäves sökte han lugna henne med löften om allt skönt och härligt i hans rike, och inte heller kunde han förmå henne att svara på vad det var, som gjort henne så sorgsen. Men när kungen frågade och frågade, måste hon slutligen tala om, hur »olycksfågeln» kommit och hur hon kyssat honom, för att han inte skulle se så dyster ut. Men när hon talade om det blev kungen ond, slog händerna för pannan och ropade: »En aldeles främmande människa, som kommer och springer hit in! Kanske en simpel hantverkspojke! Med trasiga kläder och till på köpet utan mössa!» »Men jag tyckte det var så synd om honom», svarade prinsessan. »Jo, det är just ett fint skäl för en prinsessa att kyssa förste bästa slusk! Och så hette han 'olycksfågeln'. Det är ju oerhört. Men jag skall nog få tag i honom och så skall han halshuggas; det är ju allra lindrigaste straff han kan få.» Nu befallde kungen alla sina riddare att ströva omkring i hela landet och söka efter »olycksfågeln». Han talade om för dem hur den stackars karlen såg ut efter prinsessans beskrivning. Och så redo de ut mot norr och söder och öster och väster, men de flesta kommo efter en tid tillbaka utan att ha sett någon »olycksfågel». Många av dem

hade förstas ridit förbi honom flera gånger, men inte kunde de tro det var *han*, som red där så stolt och präktig och som var så glad till mods. Kungen var ond och bannade sina riddare, som inte bättre hade fullgjort sitt uppdrag. Men prinsessan förblev lika sorgsen och dyster, och ingen kunde trösta henne. Det blev en allmän förstämning på slottet och i hela landet. Så gick den ena veckan efter den andra. Men en dag hördes det ett förskräckligt larm ute på slottsgården. Alla sprungo dit och skulle se, vad som stod på, men kungen hann inte ens titta ut genom fönstret, förrän två av hans riddare kommo in med en lustig sälle mellan sig. De hade bundit hans händer på ryggen, men han såg likväl så strålande glad ut som om han aldrig varit med om något så roligt. Han bugade sig djupt för kungen, gjorde ställning och avvaktade så sitt öde. Den äldste av riddarna trädde nu fram och sade: »Ers majestät, nu ha vi äntligen fått tag i 'olycksfågeln', men under tiden måste han ha ömsat skinn, för inte passar er beskrivning in på den här lustige kurren. Vi skulle väl aldrig kunnat tro det var han, om han inte själv hade talat om hela sin historia, när vi voro tillsammans på ett värdshus. När vi så fångat honom och bundit hans händer bara skrattade han åt oss. Och då vi satt upp honom på hästen och jagade honom hit, bara grälade han och skällde på oss för att vi redo så sakta. Som om han inte hade ro på sig, förrän han blev halshuggen! Ers majestät, jag skulle snarare tro han är den gladaste mänska, som finns i världen.» När kungen hade hört det, trädde han fram till »olycksfågeln» och sade: »Du är alltså den, som har varit nog fräck att låta kyssa dig av prinsessan?» »Ja, herr kung, och sedan dess har jag blivit den lyckligaste mänska som finns.» »Kasta honom i fängelse», sade kungen med barsk röst, »i morgon skall han halshuggas».

Så förde riddarna bort »olycksfågeln» och kastade honom i fängelse. Men kungen gick fram och tillbaka i sitt rum med långa steg och såg fundersam ut. »Det här är en kinkig affär», sade han för sig själv. »Nu har jag honom i mitt våld och halshuggas skall han, men jag undrar om min 'lyckoprinsessa' blir gladare för det.» Slutligen kallade kungen samman sitt hemliga råd, och den äldste och visaste i laget sade efter lång besinning följande: »Jag vet nu inte om det hjälper, men man kan ju alltid försöka. Att 'olycksfågeln' förr var dyster, men *nu* är glad, det är säkert. Likaså att prinsessan förr var glad, men *nu* är sorgsen. Att kyssen är orsaken, är åtminstone mycket troligt. Jag anser därför, att 'olycksfågeln' bör ge prinsessan igen den kyss hon gav honom. Ers majestät, detta är mitt aller underdånigaste råd.» »Men det är ju

en ren omöjlighet», svarade kungen förargad, »och det strider ju alldeles mot landets sed.» Rådsherrn svarade: »Ers majestät måste emellertid betrakta hela saken som en statsangelägenhet, så går det nog, och ingen kan ha någonting att invända mot det.» Kungen tänkte på saken en stund, så sade han: »Gott! Låt oss då försöka! Kalla hit alla grevar och riddare och för fången in igen!» Därpå gick kungen själv och kallade på prinsessan; så satte han sig på sin tron och lät hela hovet stå i en krets runt omkring. Det var idel fina herrar med guldstickade kläder och sidenskärp. Så fördes då »olycksfågeln» åter in, och kungen sade till honom: »I morgon skall du halshuggas, men dessförinnan skall du införa alla dessa ädla herrar giva prinsessan igen den kyss, som hon så tanklöst gav dig!» »Är det inte något annat ni begär, herr konung, så skall jag göra det hjärtligt gärna, och om möjligt skall jag väl då bli ännu gladare än jag nu är!» »Det få vi först se», avbröt honom kungen barskt, »kanske du ändå tagit fel den här gången.» Så steg »olycksfågeln» fram, omfamnade prinsessan och gav henne en kyss. Hon tog honom då i hand, såg på honom vänligt med sina stora blåa ögon, och båda blevo stående framför tronen. »Är du nu glad igen, min kära dotter?» frågade kungen. »Ja, men inte har jag blivit riktigt glad», svarade hon. »Nej, jag ser det», sade kungen med en suck, »och inte har *han* heller blivit sorgsen igen, som han skulle bli, om det hade varit rätt. Han står ju ännu och ler och ser så oförskämt glad ut. Vad skall man *nu* göra då?» Då slog prinsessan ned sina ögon och sade sakta: »Jag vet det, far, men jag vill bara viska det i ditt öra, inte vill jag säga det här inför hela hovet.» Då gick kungen med prinsessan in i ett annat rum, och när de kommo tillbaka trädde han fram till »olycksfågeln», tog hans hand och lade den i prinsessans. Därpå vände han sig till de församlade herrarna och sade: »Det står inte till att ändra; det måste väl vara så; detta är min käre son, som skall bli kung när jag en gång dör.»

Och »olycksfågeln» blev prins och sedermera kung. Han bodde i det gyllene slottet och gav prinsessan så många kyssar, att hon blev ännu mycket gladare än förr. Och »lyckoprinsessan» gav honom de vackraste namn hon kunde hitta på; för var dag ett nytt. Men någon gång, då hon var riktigt, riktigt glad, sade hon till honom: »Kommer du ännu ihåg vad du hette förr?» och då skrattade hon så att hon höll på att dö. Men han höll sin hand för hennes mun och sade: »Tyst med dig! Vad skulle folket tänka, om det hörde det! Då skulle jag ju förlora all respekt!»

Och så var den sagan slut.